

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

3227

Vragen van het lid **Voortman** (GroenLinks) aan de Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie over *de behandeling van asielzoekers op Schiphol* (ingezonden 7 mei 2013).

Antwoord van Staatssecretaris **Teeven** (Veiligheid en Justitie) (ontvangen 16 september 2013). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2012–2013, nr. 2417.

Vraag 1

Bent u bekend met het bericht over de hongerstaking van een groep asielzoekers in het detentiecentrum Schiphol?¹ Bent u bekend met de redenen waarom ze hiervoor hebben gekozen? Zo ja, kunt u dit toelichten?

Antwoord 1

Ja, ik ken het bericht. De groep bestond voornamelijk uit asielzoekers van wie de asielaanvraag in de algemene asielprocedure was afgewezen. Zij waren van mening dat hun behandeling in grensdetentie niet passend was.

Vraag 2

Kunt u aangeven op welke gronden asielzoekers die Nederland over land binnenkomen in open asielzoekerscentra worden opgevangen terwijl asielzoekers die Nederland via het vliegveld bereiken in grensdetentie worden vastgezet? Vindt bij het opleggen van de detentiemaatregel een individuele afweging plaats? Zo nee, kunt u dat toelichten?

Antwoord 2

Mensen die via een luchthaven of een zeehaven toegang tot Nederland en daarmee het Schengengebied willen, maar niet beschikken over de juiste documenten, wordt de toegang geweigerd. Om te voorkomen dat iemand alsnog het Nederlands grondgebied betreedt, wordt een vrijheidsontnemende maatregel, de grensdetentie, opgelegd. Wanneer iemand vervolgens asiel aanvraagt, gebeurt dat vanuit de grensdetentie.

Het verschil tussen land- en luchtasielzoekers rechtvaardigt een verschillende benadering. In het ene geval betreft het vreemdelingen die reeds in Nederland aanwezig zijn en vervolgens een aanvraag voor asiel doen. In het andere

¹ <http://www.trouw.nl/tr/nl/4492/Nederland/article/detail/3437052/2013/05/06/We-zijn-geen-criminelen-we-zijn-asielzoekers.dhtml>

geval betreft het vreemdelingen die toegang tot Nederland willen, maar dat nog niet hebben. Een ieder die asiel wil aanvragen in Nederland vrijelijk toegang geven tot het Schengengebied, louter vanwege het doen van een asielverzoek, verhoudt zich niet met de verplichting onze buitengrenzen te bewaken.

Ik zoek een goede balans tussen enerzijds rechtsbescherming en anderzijds conformiteit met internationale afspraken over grensbewaking en toegang tot het Schengengebied. Asielzoekers, ook als zij aan de grens geweigerd zijn, worden niet langer in hun vrijheid beperkt dan noodzakelijk. Dat is ook de reden dat individueel wordt bekeken of er aanleiding is de grensdetentie op te heffen. Slechts een zeer beperkt aantal asielzoekers wordt in de gesloten verlengde asielprocedure geplaatst. De individuele gronden daarvoor zijn limitatief opgenomen in de Vreemdelingencirculaire. Het gaat dan om Dublinclaimanten, nader identiteits- of nationaliteitsonderzoek, fraude of misbruik en het vermoeden van schending van artikel 1F van het Vluchtelingenverdrag.

Vraag 3

Kunt u aangeven hoeveel asielzoekers hun asielaanvraag in grensdetentie moeten afwachten? Kunt u hierbij vermelden hoeveel gezinnen met kinderen dit betreft?

Antwoord 3

In 2012 zijn door de Koninklijke Marechaussee en de Zeehavenpolitie Rotterdam-Rijnmond 620² vreemdelingen die asiel aanvroegen, overgedragen aan de IND, nadat aan hen de toegang tot het Schengengebied was geweigerd en een vrijheidsontnemende maatregel ex artikel 6, eerste en tweede lid, Vw (grensdetentiemaatregel) was opgelegd. Daarvan werd niet bijgehouden hoeveel gezinnen met kinderen er waren.

Vraag 4

Kunt u aangeven wat de duur van de plaatsing is van asielzoekers in grensdetentie?

Antwoord 4

De periode dat een persoon zich in grensdetentie bevindt, is afhankelijk van de individuele omstandigheden in zowel de asielprocedure, als daarna in het terugkeerproces.

Wanneer iemand in grensdetentie een asielverzoek indient, heeft deze persoon recht op 6 dagen rust- en voorbereidingstijd. Daarna volgt de algemene asielprocedure die 8 dagen duurt. De asielzoeker kan een positieve beschikking ontvangen, dan wordt de grensdetentie opgeheven. De grensdetentie kan ook worden opgeheven, omdat iemand wordt doorverwezen naar de verlengde procedure.

In sommige limitatieve gevallen kan de persoon in de gesloten verlengde procedure worden geplaatst. Deze duurt in beginsel 6 weken. Als de persoon in de gesloten verlengde procedure een afwijzing van zijn asielverzoek ontvangt, dan blijft hij in grensdetentie om uitgezet te worden naar het land van herkomst of naar het land waar hij vandaan komt.

Ook kan de persoon al in de algemene asielprocedure een afwijzing van zijn asielverzoek ontvangen, waarna hij eveneens in grensdetentie blijft om uitgezet te worden naar het land van herkomst of naar het land waar hij vandaan komt.

Vraag 5

Bent u nog steeds van mening dat de menselijke maat moet terugkeren in het vreemdelingenbeleid en dat het gebruik van vreemdelingendetentie gereduceerd moet worden, zoals u aangaf tijdens het debat over het rapport van de Inspectie voor Veiligheid en Justitie inzake een zelfmoord van een gedetineerde? Welke maatregelen bent u in dat geval van plan te nemen om ervoor te zorgen dat asielzoekers tijdens hun asielaanvraag niet langer in detentie worden geplaatst?

² Alle cijfers in de beantwoording zijn afgerond op 10-tallen.

Antwoord 5

Om de menselijke maat te bewaren blijf ik zoeken naar de balans tussen enerzijds de humanitaire rechtsbescherming en anderzijds de internationale afspraken over de grensbewaking en toegang tot het Schengengebied. Bij de beantwoording van de kamervragen van het lid Arib (PvdA) bij brief van 20 februari jl. heb ik uw Kamer toegezegd om te bekijken wat de verantwoordelijke alternatieven zijn. De toekomstvisie vreemdelingenbewaring en de inzet van alternatieve toezichtmiddelen bij terugkeer heb ik onlangs aan uw Kamer gestuurd.

Ik heb uw Kamer daarbij eveneens mijn reactie op het rapport van VluchtelingenWerk Nederland en de UNCHR doen toekomen, waarbij ik heb aangegeven dat ik bij de implementatie van de aangepaste Dublinverordening de procedure voor Dublinclaimanten nader zal bekijken.

Grensdetentie is in sommige zaken een noodzakelijke maatregel. Bij de grensdetentie voor asielzoekers wordt altijd bekeken of deze opgeheven kan worden. Slechts voor een zeer kleine groep geldt dat zij in de gesloten verlengde asielprocedure worden geplaatst, omdat sprake is van Dublinclaimanten, fraude of misbruik of een vermoeden van schending van artikel 1F van het Vluchtelingenverdrag.

Vraag 6 en 7

Wat is uw reactie op de stelling van de United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR) en Vluchtelingenwerk Nederland dat het vastzetten van asielzoekers bij aankomst op Schiphol in strijd is met internationale afspraken over de behandeling van asielzoekers en vluchtelingen?³

Deelt u de opvatting dat grensdetentie moet worden afgeschaft? Zo nee, kunt u dat toelichten?

Antwoord 6 en 7

Ik verwijs u naar mijn reactie op het rapport van Vluchtelingenwerk Nederland en UNHCR die ik uw Kamer heb toegestuurd.

Vraag 8

Kunt u de bovenstaande vragen binnen een week beantwoorden in verband met de hongerstaking van ruim twintig asielzoekers in het detentiecentrum Schiphol?

Antwoord 8

Aangezien de hongerstaking van de afgewezen asielzoekers in grensdetentie was beëindigd bij ontvangst van uw vragen, en de beantwoording meer tijd vergde, beantwoord ik deze nu.

³ UNHCR en Vluchtelingenwerk Nederland (2013). Rapport Gesloten Verlengde Asielprocedure. <http://www.unhcr.nl/unhcr-in-nederland/nieuws/2013/grensdetentie.html>